TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Đưa sản phẩm thủ công Hà Nội vào dòng chảy sáng tạo hiện đại

05:52 16/06/2026

Trong chiến lược phát triển công nghiệp văn hóa, Hà Nội đang từng bước thúc đẩy sự kết nối giữa di sản thủ công truyền thống với tư duy thiết kế đương đại nhằm tạo ra những sản phẩm mang bản sắc riêng nhưng vẫn phù hợp với nhu cầu thị trường hiện nay. Không chỉ dừng ở bảo tồn làng nghề, thành phố hướng tới xây dựng một hệ sinh thái sáng tạo có khả năng chuyển hóa giá trị văn hóa thành động lực kinh tế mới.

Từ làng nghề truyền thống đến không gian sáng tạo mới

Hà Nội hiện là địa phương có số lượng làng nghề lớn hàng đầu cả nước với khoảng 1.350 làng có nghề và hơn 300 làng nghề đã được công nhận. Từ gốm Bát Tràng, lụa Vạn Phúc, sơn mài Hạ Thái cho tới khảm trai Chuyên Mỹ hay mây tre đan Phú Vinh, mỗi làng nghề không chỉ tạo ra sản phẩm thủ công mà còn lưu giữ những lớp trầm tích văn hóa của vùng đất Thăng Long.

Nhiều nghệ nhân cho rằng, điều làm nên giá trị của làng nghề không chỉ nằm ở kỹ thuật chế tác mà còn ở hệ tri thức bản địa được truyền qua nhiều thế hệ. Mỗi sản phẩm thủ công là kết quả của sự tích lũy kinh nghiệm, cảm quan thẩm mỹ và tinh thần văn hóa đặc trưng của cộng đồng làng nghề.

Nghệ nhân Hà Nội giới thiệu sản phẩm thủ công truyền thống tại không gian sáng tạo

Tuy nhiên, trong bối cảnh thị trường thay đổi nhanh, không ít làng nghề đang đứng trước áp lực cạnh tranh lớn. Nhiều sản phẩm truyền thống dù tinh xảo nhưng khó tiếp cận người tiêu dùng trẻ do thiếu đổi mới về thiết kế, công năng và phương thức quảng bá.

Ở chiều ngược lại, giới thiết kế trẻ, nghệ sĩ sáng tạo hay các startup văn hóa lại có nhu cầu khai thác chất liệu truyền thống để phát triển sản phẩm mới nhưng thường thiếu cơ hội tiếp cận trực tiếp với nghệ nhân, kỹ thuật chế tác và nguồn nguyên liệu bản địa.

Khoảng trống này khiến nhu cầu xây dựng các mô hình kết nối giữa nghệ nhân và nhà thiết kế trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết.

Từ thực tế đó, Hà Nội đang thúc đẩy nhiều hoạt động hợp tác sáng tạo trong khuôn khổ phát triển công nghiệp văn hóa. Một trong những điểm nhấn là chương trình “Kết Duyên Sáng Tạo” thuộc Lễ hội Thiết kế Sáng tạo Hà Nội 2026 do Sở Văn hóa và Thể thao Hà Nội phối hợp cùng nhiều tổ chức trong và ngoài nước triển khai.

Điểm đặc biệt của chương trình là mô hình “xưởng mở”, nơi các làng nghề không chỉ trưng bày sản phẩm mà trực tiếp giới thiệu quy trình chế tác, chất

liệu, kỹ thuật nghề tới cộng đồng sáng tạo. Thông qua các workshop, tọa đàm, trình diễn nghề và hoạt động ghép cặp ý tưởng, nghệ nhân và nhà thiết kế có cơ hội cùng tham gia quá trình phát triển sản phẩm mới.

Nhiều chuyên gia cho rằng, đây là hướng tiếp cận phù hợp trong bối cảnh công nghiệp văn hóa không còn đơn thuần là câu chuyện bảo tồn, mà là khả năng tái tạo giá trị di sản trong đời sống hiện đại.

Thiết kế trở thành "cầu nối" đưa di sản ra thị trường

Theo các nhà nghiên cứu văn hóa, nếu trước đây sản phẩm thủ công chủ yếu phục vụ nhu cầu sinh hoạt hoặc du lịch, thì hiện nay thị trường đòi hỏi nhiều hơn về tính ứng dụng, câu chuyện thương hiệu và khả năng cạnh tranh quốc tế.

Điều đó đồng nghĩa với việc các làng nghề không thể chỉ dựa vào kỹ thuật truyền thống mà cần kết hợp với thiết kế hiện đại, công nghệ và phương thức tiếp cận thị trường mới.

TS.KTS Phan Đăng Sơn, Chủ tịch Hội Kiến trúc sư Việt Nam cho rằng, giá trị lớn nhất của làng nghề nằm ở chiều sâu văn hóa và tinh thần sáng tạo của người nghệ nhân. Theo ông, khi kết hợp với tư duy thiết kế đương đại, những chất liệu tưởng chừng rất bình dị có thể tạo ra các sản phẩm mang sức hút mới đối với cộng đồng trong nước và quốc tế.

Nhiều nghệ nhân cũng nhìn nhận việc hợp tác với các nhà thiết kế trẻ đã mở ra hướng đi khác cho sản phẩm thủ công. Không ít dòng sản phẩm từng bị xem là "cũ" nay được làm mới về kiểu dáng, bao bì và công năng, từ đó tiếp cận được nhiều nhóm khách hàng hơn.

Trong khi đó, đại diện Sở Văn hóa và Thể thao Hà Nội cho hay, sự kết hợp giữa kinh nghiệm nghề truyền thống và tư duy sáng tạo của thế hệ trẻ có thể tạo ra những sản phẩm vừa mang bản sắc văn hóa vừa phù hợp với xu hướng tiêu dùng hiện đại.

Đây cũng là một trong những định hướng quan trọng khi Hà Nội triển khai các cam kết của mạng lưới Thành phố Sáng tạo UNESCO. Thành phố không chỉ hướng tới gia tăng số lượng hoạt động sáng tạo mà còn muốn hình thành một hệ sinh thái đủ năng lực vận hành bền vững.

Trong hệ sinh thái đó, thiết kế được xem là công cụ giúp kết nối di sản với thị trường, đưa các giá trị văn hóa truyền thống tham gia sâu hơn vào đời sống kinh tế đô thị.

Các chuyên gia nhận định, nếu có cơ chế hỗ trợ phù hợp về đào tạo, kết nối thị trường và phát triển không gian sáng tạo, ngành thủ công – thiết kế của Hà Nội hoàn toàn có thể trở thành lĩnh vực tạo giá trị gia tăng cao trong tương lai.

Không chỉ góp phần bảo tồn nghề truyền thống, quá trình này còn giúp tạo việc làm, thúc đẩy du lịch văn hóa và xây dựng hình ảnh một Hà Nội sáng tạo, giàu bản sắc trong bối cảnh hội nhập quốc tế.

Quan trọng hơn, các sản phẩm thủ công sẽ không còn chỉ hiện diện trong không gian trưng bày hay ký ức văn hóa, mà có thể trở thành một phần tự nhiên của đời sống đương đại – từ thời trang, nội thất, quà tặng cho tới các sản phẩm tiêu dùng hàng ngày.

Khi đó, di sản không chỉ được lưu giữ, mà còn tiếp tục được "tái sinh" bằng những hình thức mới, mang hơi thở của thời đại nhưng vẫn giữ được hồn cốt văn hóa Hà Nội.

Minh Thành (t/h)